

Οικονομικά - Εταιρικά Νέα

JP Morgan για ελληνικές τράπεζες: Δυναμική ανάκαμψη, επετεύχθησαν φιλόδοξοι στόχοι

Όπως σχολιάζοντας οι αναλυτές της JP Morgan, κλείνοντας την αυλαία της χρήσης του 2021, οι Τράπεζα Πειραιώς, Eurobank, Alpha Bank και Εθνική Τράπεζα ανακοίνωσαν πολύ «δυνατά» αποτελέσματα, ανταποκρινόμενες στους φιλόδοξους στόχους τους οποίους είχαν θέσει και λειαιίνοντας ταυτόχρονα το έδαφος για το τελευταίο βήμα, με σκοπό την πλήρη εξυγίανση των ισολογισμών τους και την επιστροφή στην ανάπτυξη.

Σε αυτό το πλαίσιο, λέει η JP Morgan, στο εξής οι στόχοι εξειδικεύονται και αναδιαμορφώνονται βάσει των αποτελεσμάτων, τα οποία δεν παρουσίαζαν ιδιαίτερα καλή εικόνα τα τελευταία χρόνια – όχι μόνο λόγω της Covid, αλλά και εξαιτίας των τιτλοποιήσεων δανείων, οι οποίες εγγράφηκαν ως ζημίες.

Ειδικότερα, η Πειραιώς, σύμφωνα με τα αποτελέσματα του έτους, πέτυχε όλους τους βασικούς στόχους της. Το πιο σημαντικό; Τα NPEs προσγειώθηκαν άνετα κάτω από τον στόχο <10%, περίπου στο 8%, με τη διαδικασία της εξυγίανσης να εισέρχεται στο τελικό στάδιο της.

Όπως και η Eurobank, οι εισροές κόκκινων δανείων λόγω άρσης στο μορατόριουμ πληρωμών ήταν πολύ χαμηλότερες από τις προσδοκίες: 1,2 δισ. ευρώ, έναντι 1,7 δισ. ευρώ, που είχε προϋπολογιστεί.

Εν τω μεταξύ, ο συνολικός δείκτης κεφαλαίων διαμορφώθηκε στο 15,9%, έναντι στόχου 15,5%, υψηλότερα από τις συνολικές κεφαλαιακές απαιτήσεις – ανεβάζοντας το πλεονάζον κεφάλαιο περίπου 163 μ.β. ή 520 εκατ. ευρώ, με την επίπτωση της συναλλαγής Thalys να προσθέτει άλλα ~ 0,3 δισ. ευρώ.

Χάρη στα μέτρα βελτιστοποίησης κεφαλαίου μέσω της τιτλοποίησης NPEs, το προηγούμενος καθοδηγούμενο επίπεδο «ενδιάμεσης πτώσης» του 15% έχει επίσης αποφευχθεί.

Στο μέτωπο του MREL, σύμφωνα με την JP Morgan, η Πειραιώς έχει προβεί σε μια συναλλαγή ύψους € 1 δισ. ευρώ φέτος, προκειμένου να εκπληρώσει τη μη δεσμευτική ενδιάμεση απαίτηση της 23ης Ιανουαρίου.

Τέλος, τα κέρδη εντυπωσίασαν επίσης, με τα ΝΠ και τις προμήθειες να αυξάνονται 3% και 13% αντίστοιχα, τις προβλέψεις να είναι μειωμένες 9%, και τα κέρδη προ φόρων να αγγίζουν τα 250 εκατ. ευρώ.

Η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος βαίνει καλώς σε ό,τι αφορά την επίτευξη των στόχων της, με τα NPEs να μειώνονται στο 7%.

Μάλιστα, αν όλα πάνε κατά το σχέδιο, λέει η JP Morgan, το 2022 ο δείκτης των κόκκινων δανείων θα «πέσει» στο 6%.

Το πιο σημαντικό από τα αποτελέσματα, όμως, αφορούσε το συνολικό κεφάλαιο, με τον αντίστοιχο δείκτη να αγγίζει το 17,5%, αντικατοπτρίζοντας μια βελτίωση 50 μονάδες βάσης σε τριμηνιαία βάση.

Επίσης, λαμβάνοντας υπόψη τη στρατηγική συνεργασία με την EVO Payments, καθώς και την πώληση της Εθνικής Ασφαλιστικής, ο δείκτης CET1 διαμορφώνεται σε 18% περίπου, με το Συνολικό Δείκτη Κεφαλαιακής Επάρκειας της Τράπεζας να ανέρχεται σε 19% περίπου.

Τέλος, τα κέρδη παρουσίασαν ισχυρή δυναμική – η τράπεζα ήταν η μοναδική στην Ελλάδα που διατήρησε σταθερά ΝΠ σε τριμηνιαία, βελτιούμενα 3% σε ετήσια βάση, ενώ το κόστος βαίνει μειούμενο κατά 6% ετησίως (PPI +18% σε ετήσια βάση).

Οι προβλέψεις συνεχίζουν επίσης να κινούνται προς χαμηλότερα επίπεδα, κλείνοντας στα 323 εκατ. ευρώ σε βασικά λειτουργικά κέρδη, αυξημένα κατά 40%.

Τα αποτελέσματα της Alpha Bank, αν και δεν επεφύλασσαν χωρίς καμία δυσάρεστη έκπληξη, ήταν, κατά την άποψή του αμερικανικού οίκου, ήταν τα λιγότερο εντυπωσιακά σε σχέση με αυτά των ανταγωνιστών της.

Τα NPEs, σύμφωνα με το guidance, είναι στο 13% – αν και οι εισροές των κόκκινων δανείων μετά την άρση στα μορατόρια πληρωμών ήταν υψηλότερες από το αναμενόμενο.

Πάντως, όπως αναφέρει η JP Morgan, η τράπεζα παραμένει σε καλό δρόμο σε ό,τι αφορά την εκπλήρωση του στόχου το οικονομικό έτος 2022, με τον προϋπολογισμό κόστους για όλες τις υπόλοιπες συναλλαγές να παραμένει αμετάβλητος.

Εν τω μεταξύ, ο δείκτης συνολικού κεφαλαίου ανήλθε στο 11,8%, ήτοι ξεπέρασε τον στόχο του 11,6%, παρότι το guidance έχει ελαφρώς αμβλυνθεί. Για το δε οικονομικό έτος 2022 αναμένεται να φτάσει στο 12,8%, έναντι στόχο 12,5% και το 2023 το 13,5%, έναντι 14,1% αρχικά.

Τα χαμηλότερα κέρδη από τόκους (NII) αντισταθμίζονται μόνο εν μέρει από το guidance από τις προοπτικές κερδών, καθώς και στο κόστος κινδύνου.

Χρηματιστήριο Αθηνών: Ποιες μετοχές «αντέδρασαν» από τα χαμηλά

Με θετικό πρόσημο έκλεισε η χρηματιστηριακή αγορά για δεύτερη εβδομάδα. Πραγματοποίησε "ράλι ανακούφισης" στη συνεδρίαση της Τετάρτης, ενώ η κατοχύρωση βραχυχρονίων κερδών στη συνέχεια ήταν εντός των ορίων, με αποτέλεσμα να μη χαθεί η δυναμική της ανάκαμψης. Ο Γενικός Δείκτης Τιμών από τα χαμηλά της 8ης Μαρτίου, τις 789,66 μονάδες, έχει ενισχυθεί σε ποσοστό 9,27%, ενώ υποχωρεί κατά 9,10% από την έναρξη του πολέμου. Ο τραπεζικός δείκτης έχει ενισχυθεί κατά 19,48%, από τα χαμηλά και υπολείπεται κατά 14,49% από τα επίπεδα που ήταν πριν την έναρξη του πολέμου. Ο δείκτης της υψηλής κεφαλαιοποίησης, από τα χαμηλά, ενισχύεται κατά 10,19% και ο δείκτης της μεσαίας κεφαλαιοποίησης σημειώνει άνοδο σε ποσοστό 5,04%. Η συνολική κεφαλαιοποίηση της αγοράς από τα χαμηλά της 8ης Μαρτίου έχει αυξηθεί κατά 4,791 δισ. ευρώ, ενώ παρουσιάζεται μειωμένη κατά 7,062 δισ. ευρώ από την έναρξη του πολέμου.

Τη μεγαλύτερη αντίδραση από τις μετοχές της υψηλής κεφαλαιοποίησης (από τα χαμηλά της 8ης Μαρτίου) έχουν βγάλει οι μετοχές της Eurobank (+32,22%), της Πειραιώς (+19,83%), της Τέρνα Ενεργειακή (+17,05%), της Viohalco (+15,53%), της Quest Συμμετοχών (+15,20%), της Εθνικής (+14,66%), της Μυτιληναίος (+12,99%), της ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ (+12,35%), της Σαράντης (+12,14%) της Τιτάν (+10,82%), του ΟΛΠ (+10,53%), της Alpha Bank (+10,52%), της Coca Cola HBC (+10,33%) και της Lamda Developemnt (+10,27%). Ακολουθούν οι μετοχές του ΟΤΕ (+8,43%), της Elvalhacor (+7,96%), της Aegean Airlines (+6,62%) της ΔΕΗ (+6,25%), της ΕΥΔΑΠ (+4,70%), του ΟΠΑΠ (+4,01%), των ΕΛΠΕ (+3,40%) και της Jumbo (+2,87%). Χαμηλότερα από τα χαμηλά της 8ης Μαρτίου βρίσκονται δύο μόνο μετοχές, η Ελλάκτωρ (-3,17%) και η Motor Oil (-1,58%).

Παρά το γενικότερο κλίμα που διαμορφώνει η πολεμική σύγκρουση στην Ουκρανία, διεθνείς επενδυτικοί οίκοι συνεχίζουν να δίνουν "ψήφο εμπιστοσύνης" στο ελληνικό χρηματιστήριο και ιδιαίτερα στις τραπεζικές μετοχές. Στις «ελκυστικές» αγορές και με υψηλό περιθώριο ανόδου μεταξύ των αναδυόμενων κατατάσσει τη χώρα μας ο αμερικανικός οίκος JP Morgan και δίνει περιθώριο ανόδου έως και 40% για τις ελληνικές μετοχές.

Η Citi εκτιμά ότι τα κέρδη ανά μετοχή αναμένεται φέτος να αυξηθούν κατά 37,9% από 37,4% πριν ένα μήνα και πριν τον πόλεμο στην Ουκρανία (συμπεριλαμβανομένων των τραπεζών), που αποτελεί τον υψηλότερο ρυθμό τόσο στην Ευρωζώνη και την Ευρώπη, όσο και σε σχέση με το σύνολο των ανεπτυγμένων αλλά και των αναδυόμενων αγορών. Σύμφωνα με την Citi η μερισματική απόδοση των ελληνικών μετοχών αναμένεται να διαμορφωθεί στα επίπεδα του 3,9%, πάνω από τον μέσο όρο στην Ευρώπη, αλλά πάνω από τις ΗΠΑ, η οποία είναι στο 3,5% και 1,5% αντίστοιχα.

Η HSBC αυξάνει τις τιμές στόχους των ελληνικών τραπεζών σε ιδιαίτερα υψηλά επίπεδα και θεωρεί ευκαιρία την πτώση που έχει συντελεστεί από την εισβολή στην Ουκρανία. Για τη μετοχή της Alpha Bank προτείνει σύσταση αγοράς με τιμή στόχο στα 1,60 ευρώ και με περιθώριο ανόδου 48,63% από τα τρέχοντα επίπεδα. Για τη μετοχή της Eurobank δίνει τιμή στόχο στα 1,45 ευρώ και περιθώριο ανόδου 38,82%. Για την Εθνική δίνει τιμή στόχο τα 3,90 ευρώ και περιθώριο ανόδου 27,88%. Για την Πειραιώς δίνει στόχο στα 2,10 ευρώ και περιθώριο ανόδου στο 48,51%.

Η μεγάλη αμερικανική τράπεζα Goldman Sachs εκτιμούσε ότι το επόμενο 12μηνο ο Γενικός Δείκτης Τιμών θα ανέλθει στις 1.175 μονάδες (36,18% υψηλότερα σε σχέση με το κλείσιμο της Παρασκευής) και σημειώνει ότι η ελληνική αγορά προσφέρει καλύτερο προφίλ κινδύνου/ανταμοιβής από ό,τι ο S&P 500.

Λόγω των υποτιμήσεων η αγορά επιχειρεί ανοδική αντίδραση τηρουμένων των ακραίων αναλογιών πτώσης που έχουν προηγηθεί, ωστόσο όπως επισημαίνει μερίδα αναλυτών, σε ακραίες υποτιμήσεις δεν σημαίνει αναγκαστικά ότι η εκδήλωση μιας αντίδρασης είναι και το τέλος της πτώσης.

Τράπεζες: Διατηρείται η αισιοδοξία για το θετικό σενάριο για την ελληνική οικονομία

Την αισιοδοξία τους ότι η ελληνική οικονομία θα διατηρήσει τη δυναμική που έχει αναπτύξει παρά τα νέα δεδομένα που έχουν προκύψει από τον πόλεμο στην Ουκρανία, αλλά και τα ζητήματα που προκύπτουν από τον ενεργειακό τομέα και τις ανατιμήσεις σε μια σειρά βασικών αγαθών που επηρεάζουν νοικοκυριά και επιχειρήσεις, εξέφρασαν τα διοικητικά στελέχη των συστημικών τραπεζών, σε δηλώσεις τους με αφορμή την ανακοίνωση των οικονομικών αποτελεσμάτων του 2021. Αναγνώρισαν ταυτόχρονα ότι η διεθνής, η ευρωπαϊκή και κατ'επέκταση ελληνική οικονομία εισέρχεται σε μια νέα εποχή που χαρακτηρίζεται από αβεβαιότητα που θα έχει αρνητικές συνέπειες στην οικονομία και απαιτεί στενή παρακολούθηση των εξελίξεων.

Οι διευθύνοντες σύμβουλοι και των τεσσάρων τραπεζών τόσο στις δηλώσεις τους όσο και στις παρουσιάσεις των οικονομικών αποτελεσμάτων σε αναλυτές, έδωσαν έμφαση στην ισχυρή κεφαλαιακή βάση των τραπεζών τους καθώς και στην δραστική μείωση των κόκκινων δάνειων που έχει ως αποτέλεσμα πλέον οι δείκτες μη εξυπηρετούμενων δανείων να υποχωρούν σε μονοψήφια ποσοστά. Επισήμαναν ότι δεν ανησυχούν για νέα γενιά κόκκινων δανείων που να δημιουργεί πρόβλημα στο τραπεζικό σύστημα, ενώ και τα τέσσερα διοικητικά στελέχη ανέφεραν ότι η έκθεση τους σε Ουκρανία και Ρωσία είναι είτε μηδενική είτε αμελητέα με αποτέλεσμα να μη δημιουργούνται ανησυχίες. Αναφέρθηκαν επίσης στις χρηματοδοτήσεις προς νοικοκυριά και επιχειρήσεις καθώς και στις νέες εκταμιεύσεις για το 2022 που θα είναι ακόμη υψηλότερες, δίνοντας ώθηση στην αναπτυξιακή πορεία της ελληνικής οικονομίας.

Σε δηλώσεις του ο διευθύνων σύμβουλος της Εθνικής Τράπεζας, Παύλος Μυλωνάς, εκτίμησε ότι με το βλέμμα στραμμένο στο 2022 και τη μετέπειτα περίοδο, οι προοπτικές της ελληνικής οικονομίας εμφανίζονται ιδιαίτερος ενθαρρυντικές, παρά τις πληθωριστικές πιέσεις, οι οποίες έχουν αυξηθεί σημαντικά λόγω της ρωσικής εισβολής στην Ουκρανία. Τα θεμελιώδη μεγέθη της οικονομίας είναι ισχυρά και ακόμη και μέσα στη σημερινή διεθνή συγκυρία, η Ελλάδα αναμένεται να σημειώσει αξιοσημείωτη ανάπτυξη το 2022 και ακόμα καλύτερα αποτελέσματα το 2023 και το 2024, επισήμανε. Ο κ. Μυλωνάς εκτίμησε επίσης ότι η ενεργειακή κρίση και η αύξηση των τιμών των εμπορευμάτων θα έχουν επίπτωση στο διαθέσιμο εισόδημα των νοικοκυριών, αλλά το πακέτο μέτρων στήριξης από την κυβέρνηση θα λειτουργήσει αποτρεπτικά για τη δημιουργία νέων κόκκινων δανείων.

Ο διευθύνων σύμβουλος της Τράπεζας Πειραιώς Χρήστος Μεγάλου επισήμανε ότι το 2021, η ελληνική οικονομία σημείωσε ισχυρή ανάκαμψη, η έναρξη των έργων στο πλαίσιο του εθνικού Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας και η εφαρμογή σχετικών διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων, αναμένεται να διασφαλίσουν τις προοπτικές ανάπτυξης της οικονομίας, ακόμη και εν μέσω της αβεβαιότητας που εξελίσσεται μετά την εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία. Οι γεωπολιτικές εξελίξεις δημιουργούν κινδύνους, επηρεάζοντας μεταξύ άλλων τις τιμές της ενέργειας και των προϊόντων του αγροτικού τομέα, και έχουν ως αποτέλεσμα, αυξημένες πληθωριστικές πιέσεις, τόσο σε ένταση, όσο και σε διάρκεια, οι οποίες ξεπερνούν τις αρχικές εκτιμήσεις. Οι δευτερογενείς επιπτώσεις ενδέχεται να έχουν αρνητικό αντίκτυπο στην κατανάλωση και την επιχειρηματική δραστηριότητα, είπε ο κ. Μεγάλου, επισημαίνοντας ότι καθώς η κατάσταση εξακολουθεί να εξελίσσεται, είναι πρόωρο να εκτιμηθεί ο μακροπρόθεσμος αντίκτυπος στην ελληνική οικονομία και κοινωνία. Ωστόσο, με τις προϋποθέσεις για την επίτευξη διατηρήσιμων ρυθμών ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας να έχουν τεθεί, οι επιπτώσεις ενδέχεται να περιοριστούν με μέτρα ανάλογα της πανδημίας που αναμένεται να ληφθούν σε ευρωπαϊκό επίπεδο, πρόσθεσε.

Ο διευθύνων σύμβουλος του Ομίλου της Alpha Bank, Βασίλης Ψάλτης, ανέφερε ότι η σύρραξη μεταξύ Ρωσίας και Ουκρανίας ρίχνει σκιά αβεβαιότητας στις προοπτικές του τρέχοντος έτους, με απρόβλεπτες συνέπειες ως προς το ύψος του πληθωρισμού και τους ρυθμούς ανάπτυξης σε μεσοπρόθεσμο ορίζοντα. Παρόλα αυτά, είπε, ο υγιής και ισχυρός ισολογισμός της τράπεζας και τα εν εξελίξει έργα μετασχηματισμού, προς όφελος των πελατών και του προσωπικού της, επιτρέπουν στην τράπεζα να εστιάσει στην περαιτέρω ενίσχυση της κερδοφορίας της και στην εμπέδωση της θετικής συμβολής προς τους πελάτες, μετόχους και κοινωνία.

Όπως είπε, μεταξύ άλλων, στους οικονομικούς αναλυτές, είναι ακόμα νωρίς για να γίνουν ακριβείς εκτιμήσεις των επιπτώσεων για την οικονομία, εκτιμώντας, ταυτόχρονα ότι φαίνεται ότι οι επιπτώσεις είναι διαχειρίσιμες. Πρέπει πρώτα να ξεκαθαρίσει η εικόνα και μετά να γίνουν οι εκτιμήσεις, είπε χαρακτηριστικά.

Ο διευθύνων σύμβουλος της Eurobank Φωκίωνας Καραβίας μιλώντας για την παγκόσμια οικονομία και το διεθνές εμπόριο εκτίμησε ότι μπαίνουν σε αχαρτογράφητα νερά μετά την εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία και τις μακροπρόθεσμες επιπτώσεις της. Καθώς τα γεγονότα βρίσκονται σε πλήρη εξέλιξη, οποιαδήποτε αξιολόγηση των συνεπειών τους είναι πρόωρη. Ωστόσο, για την Ελλάδα, αυτό είναι το τρίτο κύμα μιας δυσμενούς συγκυρίας, μετά από την μακρά οικονομική κρίση και την πανδημία, είπε, επισημαίνοντας ότι είναι νωρίς ακόμη για να εκτιμήσουμε τον αντίκτυπο στην ελληνική οικονομία. Σε κάθε περίπτωση, τα θεμελιώδη μεγέθη για την επικράτηση του θετικού σεναρίου εξακολουθούν να ισχύουν: η ύπαρξη ενός φιλικού για επενδύσεις επιχειρηματικού περιβάλλοντος, ένας σταθερός οδικός χάρτης με βάση το Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας Ελλάδα 2.0 και επαρκείς πηγές χρηματοδότησης, που περιλαμβάνουν το NextGenEU και λοιπούς πόρους από την ΕΕ. Οι επιπτώσεις της γεωπολιτικής αναταραχής είναι πιθανό να μετριαστούν με συντονισμένα μέτρα σε ευρωπαϊκό επίπεδο, όπως συνέβη και με την πανδημία, τόνισε ο κ. Καραβίας.

Το δολάριο δεν είναι πια το μόνο – Η άλλη όψη του πολέμου στην Ουκρανία

«Στη διάρκεια του Κριμαϊκού Πολέμου, την περίοδο 1854-’56, Βρετανία, Γαλλία και Ρωσία έδωσαν άγριες μάχες στα εδάφη που βρίσκεται η σύγχρονη Ουκρανία. Εκατοντάδες χιλιάδες πέθαναν από τραύματα ή αρρώστιες. Παρ’ όλα αυτά, το βρετανικό υπουργείο Οικονομικών συνέχισε να αποπληρώνει τα χρέη του στην τσαρική κυβέρνηση και η Ρωσία συνέχισε να καταβάλλει τους τόκους στους Βρετανούς που κατείχαν το κρατικό χρέος της.

Σύμφωνα δε με το νέο βιβλίο του Νίκολας Μάλντερ για την ιστορία των κυρώσεων, με τίτλο Το Οικονομικό Όπλο, κάποιος Βρετανός υπουργός έχει χαρακτηρίσει αυτονόητη για τα πολιτισμένα έθνη την πρακτική της αποπληρωμής των χρεών προς ένα εχθρό στη διάρκεια κάποιου πολέμου».

Το παραπάνω απόσπασμα από την εξαιρετική ανάλυση του Ρόμπιν Χάρντινγκ στους Financial Times προκαλεί εύλογους συνειρμούς, τους οποίους άλλωστε κάνει και ο ίδιος. Συνειρμούς που παραπέμπουν στην απροθυμία (ή μήπως απειλή;) της Ρωσίας να εξυπηρετήσει τις δανειακές της υποχρεώσεις (ανεξαρτήτως του τι συνέβη τελικώς με τα «κουπόνια» των 117 εκατ. δολαρίων που έληξαν στις 16 Μαρτίου) και, κυρίως, σε δύο άλλες, πρωθυστερες εξελίξεις: Αφενός, στο «πάγωμα» από τις ΗΠΑ και τη Δύση μεγάλου μέρους των αποθεματικών της κεντρικής τράπεζας της Ρωσίας και, αφετέρου, στον αποκλεισμό σημαντικών τραπεζών της χώρας από το διεθνές σύστημα πληρωμών SWIFT.

«Αχρηστα» συναλλαγματικά αποθέματα

Το ερώτημα που τίθεται είναι αυτονόητο για τον Χάρντινγκ: Εάν τα αποθέματα μιας κεντρικής τράπεζας σε δολάρια μπορούν να παγώσουν τη στιγμή ακριβώς που είναι αναγκαία, τότε ποιος ο λόγος να συγκεντρώνονται;. Αμέσως δε προκύπτει και το επόμενο: Μήπως το αμερικανικό δολάριο κινδυνεύει να απολέσει τη θέση του ως (κυρίαρχο) παγκόσμιο αποθεματικό νόμισμα;

Συνέχεια...

Η αλήθεια είναι ότι, με την τροπή που έχουν πάρει οι εξελίξεις μετά την ρωσική εισβολή στην Ουκρανία και την επιβολή σκληρών και πρωτόγνωρων κυρώσεων σε βάρος της από τη Δύση, μπορούμε να ισχυριστούμε ότι η αμφισβήτηση του δολαρίου επιταχύνεται. Έτσι, υπονομεύεται και ο ένας από τους δύο πυλώνες οι οποίοι στηρίζουν τον «θρόνο» στον οποίο κάθονται οι Ηνωμένες Πολιτείες, ως η κορυφαία (και μοναδική επί της ουσίας) παγκόσμια υπερδύναμη.

Ας επισημάνουμε δύο μόνο πρόσφατα παραδείγματα, τα οποία έχουν άμεση σχέση με τον πόλεμο. Αφορούν δε στις δύο πολυπληθέστερες χώρες του πλανήτη, στις οποίες κατοικούν σχεδόν 2,8 δισεκ. άνθρωποι (το ένα τρίτο του παγκόσμιου πληθυσμού) – ενώ παράλληλα και σίγουρα όχι τυχαία, δεν στηρίζουν τις κυρώσεις σε βάρος της Ρωσίας.

Η Κίνα και το γουάν

Το ένα έχει να κάνει με την Κίνα. Σύμφωνα με αποκλειστικό ρεπορτάζ της Wall Street Journal, το Πεκίνο βρίσκεται σε προχωρημένο στάδιο διαπραγματεύσεων με το Ριάντ, που έχουν στόχο οι πληρωμές για το σαουδαραβικό πετρέλαιο που αγοράζει η Κίνα να γίνονται όχι σε δολάρια, αλλά σε γουάν.

Για να κατανοηθεί η σημασία αυτής της εξέλιξης, αρκεί να σημειώσουμε πως η Κίνα καλύπτει το 15% των εισαγωγών πετρελαίου από τη Σαουδική Αραβία – η οποία, με τη σειρά της, κατευθύνει στην Κίνα το 25% των συνολικών εξαγωγών της. Στα παραπάνω στοιχεία δε, πρέπει να προσθέσουμε και το γεγονός ότι στην περίπτωση που αυτό το μοντέλο ευδοχωθεί, τότε θα εφαρμοστεί και στο φυσικό αέριο, αλλά και στις συναλλαγές με άλλες χώρες, όπως η Ρωσία.

Η Ινδία και η ρουπία

Το δεύτερο παράδειγμα είναι η Ινδία. Με βάση το ρεπορτάζ των FT, η κυβέρνηση του Νέου Δελχί, σε συνεργασία με τη Μόσχα, διερευνά εντατικά τη δυνατότητα να υπάρξει ένα σχήμα που θα επιτρέπει το διμερές εμπόριο να διεξάγεται ανεξαρτήτως από τα δολάρια. Με βάση, δηλαδή, τα εθνικά νομίσματα των δύο χωρών, το ρούβλι και τη ρουπία, παρακάμπτοντας έτσι τις δυτικές κυρώσεις.

Τα μεγέθη είναι μεγάλα και σε αυτή την περίπτωση. Για του λόγου το αληθές, μόνο στον τομέα των εξοπλισμών, υπολογίζεται πως το 60% των αγορών της Ινδίας αφορά ρωσικά οπτικά συστήματα – ενώ τεράστια είναι και η εξάρτηση στη γεωργία, κυρίως εξαιτίας των ρωσικών λιπασμάτων και του σιταριού.

Η αλήθεια, βεβαίως, είναι ότι η προσπάθεια διαφοροποίησης από το δολάριο δεν είναι κάτι καινοφανές. Έγινε δε εμφανής από τη στιγμή που, όπως σημείωνε στις 18 Ιανουαρίου ο Economist, «οι ΗΠΑ άρχισαν να χρησιμοποιούν στα σοβαρά το σύστημα του δολαρίου ως γεωπολιτικό όπλο, μετά τις επιθέσεις της 11ης Σεπτεμβρίου», προσθέτοντας πως «ο Ντόναλντ Τραμπ αναβάθμισε αυτή την πολιτική σε άλλο επίπεδο έντασης, χρησιμοποιώντας τις κυρώσεις ως βασικό εργαλείο άσκησης εξωτερικής πολιτικής».

Αναζητώντας εναλλακτική του SWIFT

Το βρετανικό περιοδικό υπενθύμιζε τότε, πριν από δύο χρόνια και τις παραμονές της εμφάνισης της πανδημίας, ότι η Ρωσία είχε ήδη απεξαρτήσει σε σημαντικό βαθμό από το δολάριο το εμπόριό της, το εξωτερικό της χρέος και τα τραπεζικά της χαρτοφυλάκια. Όπως επίσης και ότι Ρωσία, Κίνα, Ινδία και άλλες χώρες βρίσκονταν σε συζητήσεις και είχαν ήδη υπογράψει διμερείς ή πολυμερείς συμφωνίες για τη διεξαγωγή εμπορικών συναλλαγών στα εθνικά τους νομίσματα, ενώ παράλληλα αναζητούσαν εναλλακτική στο SWIFT. Ακόμη και η Ευρώπη, όπως τονίζεται, είχε κατασκευάσει το Index, ένα σύστημα εκκαθάρισης συναλλαγών που θα επέτρεπε στις επιχειρήσεις της να έχουν εμπορικές συναλλαγές με το Ιράν, παρακάμπτοντας τις κυρώσεις των ΗΠΑ.

Όλα αυτά, όπως εύκολα μπορεί κανείς να καταλάβει, αποτελούν διαδικασίες που ναι μεν μπορεί να βρίσκονταν σε «πειραματικό στάδιο» πριν τον πόλεμο στην Ουκρανία, όμως διέγραφαν μία σαφή τάση χειραφέτησης από τις ΗΠΑ και το δολάριο. Και τώρα, οι πάντες θα αναγκαστούν να τις πάρουν πολύ πιο σοβαρά, καθώς πρακτικά δεν έχουν άλλη επιλογή – με τη βοήθεια των ψηφιακών νομισμάτων και των κρυπτονομισμάτων, που κερδίζουν διαρκώς έδαφος.

Ιστορική αλλαγή

Με βάση τα παραπάνω, δεν θα συνιστούσε υπερβολή ο ισχυρισμός ότι, στη «μεγάλη εικόνα», τα όσα συμβαίνουν στην Ουκρανία και τα όσα προηγήθηκαν στο Αφγανιστάν και το Ιράκ, «πριονίζουν» και τους δύο πυλώνες της αμερικανικής παντοδυναμίας. Σηματοδοτώντας, έτσι, το τέλος μιας ολόκληρης εποχής και το άνοιγμα μιας νέας, όπου οι ισορροπίες θα είναι πολύ διαφορετικές και το κέντρο βάρους θα έχει μετατοπιστεί προς Ανατολής, όπως είχαν προβλέψει εγκαίρως πολλοί αναλυτές.

Με τις Ηνωμένες Πολιτείες να μην είναι σε θέση, πλέον, να παίζουν τον ρόλο του παγκόσμιου χωροφύλακα και να αμφισβητούνται και στρατιωτικά (ειδικά στην Ασία και τον Ειρηνικό) και το δολάριο να αποδυναμώνεται σταδιακά, η αλλαγή αποκτά ιστορικές διαστάσεις. Ένα «παράλληλο σύμπαν» δημιουργείται στον πλανήτη, με τους ανταγωνισμούς να εντείνονται και τις διαχωριστικές γραμμές να είναι πιο καθαρές παρά ποτέ μετά το τέλος του Ψυχρού Πολέμου.

Πηγή: Οικονομικός Ταχυδρόμος